

GUILHERMINA SUGGIA VE BEATRICE HARRISON'IN VİYOLONSEL LİTERATÜRÜNE KATKILARININ İNCELENMESİ

Günsu YILMA ŞAKALAR¹

Özet

19. yüzyıl, viyolonsel için gerek solo gerekse topluluk çalgısı olarak birçok eserde yer aldığı bir dönemdir. Solo viyolonsel eserlerinin giderek çoğaldığı bu yüzyılda viyolonsel gittikçe popüler bir hâl almıştır. Besteciler viyolonsel için birçok eser yazmış, bu eserler geniş konser salonlarında viyolonselistler tarafından piyano ve orkestra eşliğinde icra edilmiştir. Viyolonsel okulu olarak da bilinen Dresden Okulu, birçok viyolonselist yetiştirmiş, başarıları onları tüm dünyaca tanınır kılmıştır. Bu araştırma viyolonsel literatüründe yer almış Dresden Okulu mezunu ilk kadın viyolonselistlerden G. Suggia ve B. Harrison'ın müzikal yaşamını incelemek ve gelecek kuşak viyolonselistlerine kaynak olması amacı ile yapılmıştır. Araştırmada, iki kadın viyolonselistin viyolonsel icrasına katkıları incelenmiş, konu, tarihsel bakış açısıyla ele alınmıştır. 19. yüzyılın müzikal öğretilerini 20. yüzyıla aktarmayı başarmış bu iki kadın viyolonselistin tanınması ülkemiz viyolonsel eğitimi ve icrası için önemli bir miras niteliğindedir. Araştırmada 24 adet bestecinin viyolonsel için yazmış olduğu 35 adet eserin Suggia tarafından kayıtlı icrası, Harrison'ın kayıtlarında ise; 9 bestecinin 12 farklı eserinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 20.yüzyıl, müzik, viyolonsel, Beatrice Harrison, Guilhermina Suggia

INVESTIGATION OF THE CONTRIBUTIONS OF GUILHERMINA SUGGIA AND BEATRICE HARRISON TO THE CELLO LITERATURE

Abstract

The 19th century is a century in which as a both solo and ensemble instrument cello is included in many works. In this century, solo cello works gradually increased and cello became increasingly popular. The composers wrote many works for the cello, which were performed by the cellists in large concert halls with piano and orchestra. The Dresden School, also known as the Cello School, has trained many cellists and their success has made them well known. This study was conducted to aim for the musical life of G. Suggia and B. Harrison, one of the first female violinists who graduated from the Dresden School in the cello literature. In this research, the musical life of two female cellists and their contributions to cello performance were examined and discussed from a historical perspective. The recognition of these two female cellists who have succeeded in transferring the musical teachings of the 19th century to the 20th century is an important for cello education and performance in Turkey. In this research was found that Suggia's recorded which written by 24 composers' 35 pieces for violoncello and Harrison's recorded which written by 9 composers' 12 violoncello works.

Keywords: 20th Century, music, violoncello, Beatrice Harrison, Guilhermina Suggia

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, e-posta:gsakalar@ksu.edu.tr

1. Giriş

19. yüzyıl viyolonselini kullanımı açısından oldukça yoğun bir yüzyıldır. 18. yüzyılda daha küçük formda ve belirli armonik kurallar çerçevesinde bestelenmiş olan solo viyolonsel eserleri, bu yüzyıl ile birlikte daha büyük formda eserlere dönüşmüştür. Genişletilmiş armoninin daha yoğun bir şekilde kullanıldığı bu yüzyılda, viyolonsel büyük konser salonlarında orkestra eşliğinde solo olarak yer almıştır. Ünlü viyolonsel sonatları ve konçertolarının yine bu yüzyılda icra edildiği söylenebilir. Çeşitli çalgılarla (özellikle yaylı kuvarted ve kvintetlerde, karışık çalgılardan oluşan trio ve düetlerde) oda müziği eserlerinde de yer almıştır. Alanyazında, 19. yüzyıl sonlarında gelişen kayıt teknolojileri ile birlikte viyolonsel kayıtlarının sayısı da giderek arttığı görülmektedir. Radyo programlarında viyolonsele yer verilmiş ve canlı kayıtlar alınmıştır. 19 yüzyılın bir diğer getirisi de Dresden Okulu'nun yetiştirdiği yetenekli viyolonselistlerdir. Romberg ve Dotzauer ile başlayan süreç sonrası ile Grützmaher, Becker, Klengel ve onların öğrencileri ile devam etmiş, Alman ekolünün oluşmasında da önemli bir rol oynamıştır. Becker'in öğrencisi Beatrice Harrison (1892-1965), Raya Garbousova (1909-1997) ve Klengel'in öğrencisi olan Guilhermina Suggia (1885-1950) ise Dresden Okulu'nun ilk kadın viyolonselistleridir (Yılma Şakalar, 2019: 48).

Kronolojik olarak ele alındığında Beatrice Harrison ve Guilhermina Suggia'nın 19. yüzyılında sonlarında viyolonsel eğitimini almış, 20.yüzyılda ise edindikleri deneyimleri sergileyebilme imkanı yakalamış ilk kadın viyolonselist olduğu söylenebilir. Her iki kadın viyolonselist de hayatlarının büyük bir bölümünü İngiltere'de geçirmiş, İngiliz basını ve toplumunca büyük bir sevgi ve ilgi ile karşılanmıştır. Günümüzde dünyaca ünlenmiş olan viyolonsel eserlerini büyük bir ustalıklarla icra etmiş ve tanıtmışlardır. Hocaları Becker ve Klengel'in ekolünü devam ettirmiş, kendisinden sonra gelen viyolonselistlere ilham kaynağı olmuşlardır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, müzik tarihinde önemli bir yer edinmiş Almanya'da 19.yy'da kurulan Viyolonsel Okulu olarak da bilinen Dresden Okulu'nun mezunları içerisinde yer alan ilk kadın viyolonselistlerinden Guilhermina Suggia ve Beatrice Harrison'un müzikal yaşamının ve viyolonsel literatürüne katkılarının gelecek kuşak viyolonselistlerine ilham kaynağı olması amacı ile yapılmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Araştırma, viyolonsel literatüründe yer almış bu iki kadın viyolonselistin müzikal yaşamının incelenmesi, icra ettikleri eserlerin saptanması ve 21.yy kadın viyolonselistlerine örnek olması açısından önemlidir.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada, bilimsel araştırma türleri içerisinde yer alan geçmiş veya mevcut olayları, kavramları ve ilişkileri açıklamaya yönelik tarihsel bir bakış açısıyla tanımlayıcı tür kullanılmıştır. Araştırmada belgelerden, kayıtlardan ve konu ile ilgili literatür taramasından faydalanılmıştır.

2. Guilhermina Suggia (1885-1950)

1885 yılında Portekiz'in kuzeyindeki Porto'da doğan ve viyolonselci bir baba ile piyanist bir kız kardeşe sahip olan Guilhermina Suggia, beş yaşında viyolonsel çalmaya başlamıştır. 13 ile 16 yaşları arasında Leipzig Konservatuarı'nı kazanana kadarki süreçte Pablo Casals ile çalışmıştır. 1901'de ise Emanuel Feuermann, Gregor Piatigorsky ve William Pleth'in hocası olan Julius Klengel ile iki yıl viyolonsel çalışmıştır. 1903 yılında Gewandhaus'da verdiği başarılı konserin ardından 1906-1913 yıllarında Pablo Casals ile yaşamış ve Paris'e yerleşmiştir. 1914 yılında Paris'ten Londra'ya geçmiş, aynı yıl Fanny Davies ve Jelly d'Aranyi ile bir trioda yer almıştır. 1919 yılında ünlü İngiliz yayımcı Edward Hudson ile nişanlanmış ve Hudson kendisine 1717 yılına ait Stradivarius yapımı viyolonsel hediye etmiştir. 1920 yılında sahnelerin aranır viyolonselisti haline gelmiş, İspanya ve Portekiz'e turneler düzenlemiştir. 1927 yılında Dr. Jose Casimiro Carteado Mena ile evlenerek Londra ve Portekiz arasında huzurlu bir yaşam sürmüştür. 1930'larda BBC'de yayın yapmıştır. Fonograf kayıtları az sayıdadır ve bu kayıtlar EMI tarafından 1988 yılında yeniden yayınlanmıştır. İyi derecede yabancı dil bilen Suggia'nın, İngiliz basınında Rus şarkıcı Fyodor Chaliapin ve Cervantes'in Don Kişot'u hakkında yazıları bulunmaktadır (Mercier, 2004: 1306,1308, 1311). Vechten (1918:191) ise, Suggia'nın 1917 yılında yazmış olduğu "*The Musical Standard*" isimli makalesinde; İspanyol besteci Joaquin Turina'nın Enrique Fernandez Arbos'a ithafen bestelediği "La Procecion del Rocio (1912)", "Fea y con Gracia (1905)" isimli opera eseri ve Turina'nın oda müziği eserlerinden bahsettiğini belirtmiştir. Savaş yıllarında Portekiz'e yerleşen viyolonselci, bir dönem öğretmenlik yapmıştır. 1949 yılında Edinburg Festivali'nde yer almış, 1950 yılında yaşamını yitirmiştir (Whelbourn, 1937: 269; Record Collector, 2008: 12).

Şekil 1. Suggia (solda) ve hocası J. Klengel, Leipzig, 1902 (Record Collector, 2008:13).

Ünlü viyolonselci, Pablo Casals ile birçok sahnede yer almıştır. İki viyolonsel için yazılmış olan Emmanuel Moor'un bir konçertosu ve Tovey'in bir sonatı Suggia ve Casals'a ithaf edilmiştir. Adile Fachiri ile kemancı ve besteci Rebecca Clarke, viyolonsel ve piyano için bir

eserini Suggia'ya ithaf etmiştir (Mercier, 2004: 1311). Casals ile gerçekleştirdiği konserler Macaristan ve Almanya'da büyük ilgi ile karşılanmıştır (Lyle, 1895: 331).

Tablo 1. Guilhermina Suggia'nın Kayıtları

Kayıt Numarası	Eser Adı	Bestecisi	Kayıt Yeri
DA888	Do Major Süit "Bourre", "Gigue" (piyano ile)	J.S. Bach	The Connoisseur's Catalogue "His Master's Voice" (HMV), 1932: 21
DA1065	a)"Habanera" b)"Orfeo'dan Melodi" (piyano ile),	a)M. Ravel b)V.Gluck,arr. Kreisler	
DA1073	a)Polichinelle "Serenade" (piyano ile), b) "Rondo" (piyano ile)	a)Kreisler b)Boccherini, arr. Bazelaire	
DA1176	"Elegie" (piyano ile)	G. Faure	
DB1476	a)"Allegro Appassionato" b) "Sicillienne"Op.78 (piyano ile)	a)Saint Saens b)Faure	
Room No.1 HMVDA570 HMVDB680	a)"Serenade Espagnole" b)"Gavotte" c) "Allemande" d) "Humoresque" e) "La Majör Sonat" f) "Vito"	a)Glazunov b)Henschel c)Senaille d)Sinigaglia e)Boccherini f) Popper	Gramophone Company Limited, 31 Ekim 1923
Room No 2. HMVDB764	a)"Gavotte" b) "Allemande" c) Süit "Prelüd"	a) Henschel b) Sinigaglia c) Bach	Gramophone Company Limited, 12 Kasım 1923
Room No.2 HMVDB763 HMVDB856	a) "La Majör Sonat" b) "Tarantella" c) "Allemande", "Sarabande", "Bourre"	a) Boccherini b) Popper c)Bach	Gramophone Company Limited, 21 Temmuz 1924
B Studio (Mikrofon ile kayıt)	a) "Mazurka", "Spinning Song" b) "Fa Majör Sonat"	a) Popper b)Porpora	Gramophone Company Limited, 8 Temmuz 1925
B Studio DB902 DB903	a)Pieces b) "Sol Majör Sonat"	a) Popper b) Sammartini	Gramophone Company Limited, 16 Ekim 1925 The Gromophone Shop Encyclopedia of Recorded Music, 1936

C Studio	a)“Allegro Spritoso”, “Aria” b) “Minuet” c) “Bourre”, “Gigue”	a)Dandrieu b)Haydn c)Bach	Gramophone Company Limited, 17 Şubat1927
C Studio	a)“Minuet” b) “La Minör Konçerto” c) “Kol Nidrei”	a)Saint-Saens b)Lalo c)Bruch	Gramophone Company Limited, 22 Şubat1927
B Studio DB1066 DA888 DA1066	a)“Allegro Spritoso”, “Aria” b) “Minuet” c) “Allegro con brio”	a)Dandrieu b)Haydn c)Guerini	Gramophone Company Limited, 16 Haziran1927 The Gromophone Shop Encyclopedia of Recorded Music, 1936
Queen’s Small Hall DB1083	“Kol Nidrei”	Bruch	Gramophone Company Limited, 17 Haziran1927
Queen’s Small Hall DA1066	a)“Largo”, “Allegro” b) “Allegro con brio” c) “Moto Perpetuo”	a)Marcello b)Guerini c)Camargo	Gramophone Company Limited, 12-13 Eylül 1929 The Gromophone Shop Encyclopedia of Recorded Music, 1936
DA1181	a)“ Sol Major Sonat” b) “Moto Perpetuo”	a)Pianelli b)Camargo	Gramophone Company Limited, 19 Kasım 1930
G-D1518/20	a)“Re Major Konçerto”	a)Haydn	The Gromophone Shop Encyclopedia of Recorded Music, 1936
Walthamstow Assembly Hall AR-10906-1-2 AR-10907-1-2 AR10908-1 AR10909-1-2	a)“Adagio” b)“Si Bemol Sonat” c) “Sol Minör Sonat”	a) Bach b)Arnes c)Eccles	Gramophone Company Limited 19 Kasım 1946
Claremont 78-50-06T	a)“Konçerto”	a) Haydn	Cape Town Cassette ? ²

Tablo 1’de Suggia’nın İngiltere’de yirmi beş adet farklı kayıt numarası ile farklı stüdyolarda gerçekleştirdiği viyolonsel eserlerinin kaydı görülmektedir. Bu kayıtlar içerisinde Haydn, Marcello, Pianelli, Sammartini, Arnes, Eccles, Porpora, Boccherini, Lalo’nun sonat ve

² Gözardı edilmiş kayıt (Record Collector, 2008: 18)

konçerto formundaki eserleri de yer almaktadır. Ayrıca ünlü viyolonselistin, Popper'in farklı eserlerinin kayıtlarının sıklığı dikkat çekicidir.

Suggia, döneminin ünlü viyolonsel eserlerini Stradivarius ve Montagna viyolonseli ile icra etmiştir (Whelbourn, 1937: 269). Bunların arasında; Haydn, Dvorak, Saint-Saens, Lalo, Schumann, Elgar, Sammartini, Brahms, Locatelli, Franck, Rachmaninov ve Debussy yer almaktadır. Delius'un bestelediği sonatın icrasını ise Beatrice Harrison'ın yapmasını istemiştir. George Revees, Arthur Rubinstein, Wilhelm Backhaus ve Leonard Borwick kendisine piyano ile eşlik eden piyanistlerdir (Potter, 2009: 111). Portekiz Ulusal Senfoni Orkestrası'nda Hamilton Harty, Adrian Boult, Henry Wood ve Petro de Freitas Branco yönetiminde birçok konser vermiştir. 1929 yılında John Barbirolli yönetiminde Milan Büyük Senfoni Orkestrası'nda Haydn'ın Re Majör Konçerto'sunu icra etmiştir (Johnson, 1929a: 53; Johnson, 1929b: 183). Suggia'nın 1905 yılındaki albümü içerisinde ünlü viyolonselist David Popper'in "En büyük yaşam kaynağı için..." yazılı bir ibaresi bulunmaktadır (Whelbourn, 1937: 270). Zara Nelsova, Suggia'nın ölümünden sonra O'nun anısına Londra Senfoni Orkestrası ile Elgar'ın Viyolonsel Konçertosu'nu icra etmiştir. 1946 yılında Kral Albert Salonu'nda "Müziyenlerin Yardımlaşma Fonu" için Warwick Braithwaite şefliğinde Londra Senfoni Orkestrası ile çalmıştır. 1949 yılında Edinburg Festivali'nde Ivor Newton'un kendisine piyano ile eşlik ettiği bir konser gerçekleştirilmiştir (Record Collector, 2008: 13-14). Gerçekleştirilen konserler ve kayıtlar dışında Suggia'nın birçok albümü satışa sunulmuştur. Albümler içerisinde Bach'ın üç numaralı Do Majör Viyolonsel Süiti, Gluck'un Orfeo ve Eudrice Operası'ndan Menüet, Max Bruch'un Kol Nidrei , Faure'nin Elegie, Boccherini Rondo, Haydn Re Majör Viyolonsel Konçertosu ve Saint Seans'ın Allegro Appassionato isimli eserleri yer almaktadır (Darrel, 1936: 81,158,183,208,226,280).

12 Şubat 1936 Çarşamba günü 10:15'te Londra'da NBC-JWZ Fm'de canlı performansı sergilenmiştir. Radyo programının duyurusu Ulusal Radyo Dergisi'nde yayınlanmıştır (Radio Guide, 1936: 18). 15 Haziran 1938 Çarşamba günü saat 21:00'de Daventry Stüdyoları'nda dünyanın en iyi kadın viyolonselisti Madam Guilhermina Suggia'nın resital haberi de yine radyo arşiv kayıtlarında yer almaktadır (Radio Guide, 1938: 12). Pacific Radyo Arşivi'nden elde edilen bilgilere göre 1976 yılında Folio May'76 WBAI 99.5 Fm'de 9 Mayıs Pazar günü programında; Suggia'nın icra ettiği Bach'ın BWV1009 üç numaralı Do Majör Süit'inin Prelüd isimli eseri de bulunmaktadır. 1950 yılında vefat eden ünlü viyolonselistin, 1976 yılında da hâlâ dinleniyor olması, O'nun popülerliğini yitirmemiş olduğunu gözler önüne sermektedir.

Şekil 2. Madam Guilhermina Suggia'nın Radyo Programı İlanı (Radio Guide, 1936: 18)

Guilhermina Suggia'nın 1920 ve 1921 yılında “*Music and Letters*” isimli dergide iki adet makalesi bulunmaktadır. Viyolonsel ve icrası üzerine yazmış olduğu makalelerinde viyolonsel donanımları dolayısıyla diğer tüm müzik aletlerine göre en dikkat çeken olduğu bahsetmiştir. O'na göre bu çalgı, herhangi bir süre boyunca bası sürdürebilen ve neredeyse her ses aralığında melodiyi çalabilen tek müzik aletidir. Yaylı çalgılar arasında keman ve viyolanın da melodiyi çaldığı doğrudur fakat alt notaların derinliği herhangi bir eserin bas ağırlığı sağlaması açısından yeterli değildir. Viyolonselın olanakları neredeyse sınırsızdır. Adına bestelenmiş eserlerin (piyano, orkestra eşlikli veya solo eserler), özellikle birinci sınıf konçertoların bir elin parmaklarını geçmediğini belirtmiştir. O'na göre bir solo çalgı olarak viyolonselın müzikal kariyeri yakın zamanlara dayanmaktadır. Boccherini, Romberg, Dupont ve eserleri 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar pek tanınmamıştır (Suggia, 1920: 104). Viyolenselde iyi bir ton yakalayamadıktan sonra iyi bir tekniğe sahip olmanın anlamsızlığını vurgulayan Suggia, geçmiş nesillerdeki viyolonselistlere çok şey borçlu olduğunu belirtmiştir. Son on beş yıldır okulum diye bahsettiği Dresden Okulu'nda viyolonsel icrası adına çok büyük adımlar atıldığından bahsetmiştir. Kendisinden sonra gelenler her zaman bir önceki jenerasyonu örnek almış ve kendilerini geliştirmiştir. Yeni gelenler ise icra gelenekselliğini korumuştur. Kendisine göre, gençliğinde Almanya'daki bazı büyük kasabalarda viyolonsel pek sevilmemiş, daha çok piyano sevilmiştir. Münih'te bir kadın viyolonselistin sadece görünüşünden dolayı konser için kabul edildiğini ifade eden ünlü viyolonselist, viyolonselın o dönem popüler bir çalgı olmadığından bu örnek dışında repertuara da bakılarak anlaşılabilirliğinden bahsetmiştir (Suggia, 1921: 130). Viyolenseli kullanması ve eserlerin icrası ile ilgili; “Bugünkü icra kabiliyetimi hocam Klengel'e borçluyum” ifadelerine yer vermiştir (Suggia'dan akt. Lyle, 1895: 332).

Guilhermina Suggia'nın ilk olarak William Rothenstein tarafından çizilmiş, John Rothenstein tarafından resmedilmiş iki adet yağlı boya portresi bulunmaktadır. 1920 yılında 506 ve 507 sayılı katalog numarası ile kayıt altına alınan kızıl ve siyah renkler kullanılarak yapılan “Suggia” isimli çalışmaların, çeşitli ebatlarda olduğu görülmektedir. Figür, viyolenseli ile oturur pozisyonda ve başı sağa dönük olarak resmedilmiştir (Rothenstein, 1926: 58). 1923 yılında ressam Augustus John (1878-1961) ünlü portresi olan “Suggia”yı yapmıştır. Altı metre

yüksekliğindeki tablonun yapımı üç yıl sürmüştür. Bu süre zarfında ikişer saat toplam 80 kez poz vermiştir. 1923 yılında Alp Klübü'nde sergilenen tablo Amerika'daki birçok müzeyi gezdikten sonra bir İngiliz'in tabloyu satın almasıyla 1925 yılında İngiltere'ye getirilmiştir. (Mercier, 2004: 1306; Record Collector, 2008: 13; Hubbard, 2003: 27-28). John Rothenstein ve Augustus John aynı kişidir (Hubbard, 1944).

Şekil 3. Suggia, Augustus John, Yağlı Boya Tablo, 73^{1/2}" x 65", Tate Gallery, London, 1923 (Hubbard, 2003: 27-28).

Her sonbaharda Londra'da Wigmore Salonu'nda Suggia Ödülleri verilmektedir. Bu ödüller, 1950 yılında ölen Portekizli viyolonselci Suggia'nın bir burs fonunun kurulması adına yapmış olduğu çalışmalara miras niteliğindedir. 2015 yılında yayınlanan bir haberde Perks Topluluğu'nun viyolonselci Reinoud Ford'un 2004 yılında Guilhermina Suggia Ödülü'nü kazandığı belirtilmiştir (Pulman's Weekly News, 2015: 28). Bu haber, Suggia ödüllerinin hâlâ devam ediyor olmasının bir göstergesidir.

Mercier 2004 yılında yapmış olduğu bir araştırmada, Suggia'nın birçok müzik otoritesi tarafından zeki, yetenekli, karizmatik ve gizemli birisi olarak görüldüğünü belirtmiştir. Bu kişiler arasında 1930'lu yıllarda konserlerine bir dönem eşlik eden George Moore'un, kendisinin hareketli ve enerji dolu bir kadın olduğundan, Lytton Strachey'in ise; Suggia'nın alçakgönüllü ve çocuksu bir ruha sahip; diğerlerinin ise, arkadaşlarına karşı cömert, öğrencilerine karşı sabırlı ve vicdanlı olduğundan bahetmiştir. Kendisi İngiltere'de sokaklarda yetişen kadınların haklarının güçlü bir savunucudur. Feminizm ile ilgili görüşleri tam olarak bilinmese de bir feminist olarak örnek gösterilmiştir. Kendi kuşağının kadın viyolonselci Beatrice Harrison ve May Muckle'dan farklı olarak, sanatında bir denge kurmayı başarmıştır. (Mercier, 2004: 1306, 1308). Ruhunun duygusal gücünü özgün icrasına yansıtması, bir kadın olarak sanatını bir evin duvarları arasında değil, geniş kitlelerin yer aldığı büyük konser salonlarında icra etmiştir (Osorio, 1907: 77). Rahatsız olduğu dönemlerde bile konserlerini yapmayı sürdürmüş, iptal ettirmemiş, yaşamının son zamanlarında ise iyileşebileceği düşüncesi ile bazı etkinliklerini ileri bir tarihe ertelemiştir (Record Collector, 2008: 14).

İngiltere'de dönemin ünlü müzik dergisi olup halen günümüzde yayın hayatını sürdüren "The Musical Times" isimli klasik müzik dergisinin 1950 yılındaki Eylül sayısında, Suggia'nın

31 Temmuz'da 62 yaşında Porto'da vefat ettiği haberi yayınlanmıştır. Kısa hayat hikayesinin de yer aldığı haberde, ünlü viyolonselistin İngiltere'de ne kadar çok sevildiği ve kendisine ne kadar çok inanıldığından bahsedilmiştir. Vasiyeti üzerine, Stradivarius yapımı viyolonselini satılıp Mus Kraliyet Akademisi'ndeki genç viyolonselistler için burs fonu oluşturulduğuna yer veren haber, Suggia'nın genç viyolonselistlere verdiği desteği ve yardımseverliği gözler önüne sermektedir (The Musical Times, 1950: 362). Ünlü viyolonselist aynı zamanda yaşamı boyunca birçok hayır kurumuna bağışta bulunması ile tanınmaktadır (Whelbourn, 1937: 270).

3. Beatrice Harrison (1892-1965)

19. yüzyılın sonlarında Hindistan'ın kuzeybatısında yer alan Roorkee'de doğan Harrison, müzikal bir ailede yetişmiştir (Baird, 2015). 1904-1908 yıllarında Kraliyet Müzik Akademisi (RCM)'nde müzik eğitime başlamış, 1908-1910 yılları arasında Dresden Okulu olarak tanınan Berlin Konservatuvarı'na Hugo Becker ile devam etmiştir. Uluslararası Mendelssohn ödülünü alan en genç kadın viyolonselisttir. 1913 yılında 14 yaşında Carnegie Hall'da performans sergileyen ilk kadın viyolonselisttir. 10 Mart 1965'te 72 yaşında İngiltere'de vefat etmiştir (Waterhouse, 1965: 372; The Strad, 2016: 41).

Beatrice Harrison 20. yüzyılın tanınmış viyolonselistlerinden Pablo Casals, E. Fuermann, Salmond ve G. Suggia gibi tanınmış müzisyenler arasında görülmektedir. BBC Radyosu'nda yıllarca "Nightingale Duets" (Bülbül Düetleri) isimli programda viyolonseli ile yer almıştır. "Beatrice doğal yeteneğiyle ve müziği ifade gücüyle kendisine bahşedilmiş bir icra özelliğine sahiptir. Kendine hayran bıraktıran icradaki mükemmelliği, enerjik duruşu ve güzelliği ile sınırları zorlamaktadır" (Webber'den akt. Robertson, 2014: 41).

Şekil 4. Beatrice Harrison ve Kız Kardeşi May Harrison (Robertson, 2014: 37)

Tablo 2. Beatrice Harrison'un Kayıtları

Kayıt Numarası	Eser Adı	Bestecisi	Kayıt Yeri
a)D541&545 (1.versiyon) b)D1507/09 (2. versiyon)	Mi Minör Viyolonsel Konçertosu	E.Elgar	a)His Master's Voice ³ (HMV) Stüdyoları, Aralık 1919, Kasım 1920 b) Kingsway Salonu, Londra, 23 Mart, 13 Haziran 1928
D1103/04	Viyolonsel Sonatı	F.Delius	Wigmore Salonu, Londra, 31 Mayıs 1918 (HMV)
B3721	a)Kapris b)Elegie	F Delius	HMV Stüdyoları, 30 Kasım 1930
C1929	a)Youthful Rapture (Gençlik Hevesi) b) The Bard of Armagh (Armagh ozanı)	a)Grainger b) Herbert Hughes	HMV Stüdyoları, Eylül 1929
D1380/82	Mi Minör Viyolonsel Sonatı No.1	J.Brahms	HMV Stüdyoları,
D346	Do Majör 3. Süit, Gigue	J.S.Bach	HMV Stüdyoları, 1920
D345, 07899	Sol Majör Impromptu	F.Schubert	HMV Stüdyoları, 194-1915
C1626	The Broken Melody (Kırık Melodi)	Auguste van Biene	HMV Stüdyoları, ?
B Studio Cc14164-1 C1626	Harlequinade	D. Popper	Hayes, HMV 1928

³ Gramofon Şirketi

Kendi Evinin Bahçesinde	Gypsy Songs op.55 duet with Nightingales (Çingene Şarkıları, bülbüller ile düet)	A. Dvorak	BBC Radio 19 Mayıs 1924
-------------------------	--	-----------	----------------------------

Tablo 2’de Beatrice Harrison’un İngiliz stüdyolarında yapılan Cd ve radyo kayıtları yer almaktadır. Elgar, Delius ve Brahms’ın viyolonsel için bestelediği virtüözik eserleri icra ettiği görülmektedir. Sonat ve konçerto formunda yazılan bu eserlerin dışında, dönemin tanınmış eserlerini de yorumlamıştır. Ayrıca ünlü viyolonselistin HMV stüdyolarında 1920 yılında solo olarak gerçekleştirdiği bir adet üç numaralı Do Majör Bach Viyolonsel Süiti yer almaktadır. İlgili tabloda, Harrison’un kendi evinde gerçekleştirdiği BBC radyo tarafından 1924 yılında kayda alınan Dvorak’ın Gypsy Songs isimli eserinin bülbüller eşliğinde icrası da yer almaktadır.

1919 yılının başlarında Elgar, Mi Minör Viyolonsel Konçertosu’nu bestelemiştir. Eşinin vefat etmesiyle besteci, anlaşmalı olduğu HMV stüdyolarına eşinin anısına bir kadın viyolonselistin bu eseri icra etmesini ve kaydının alınmasını rica etmiştir. İlk olarak dönemin ünlü viyolonselisti Guilhermina Suggia’ya teklif götürülmüş, bütçe konusunda anlaşılammıştır. Şirket arayışlarını sürdürürken, iyi bir viyolonselist olan Beatrice Harrison’un bir dönem keman icracısı kız kardeşi ile birlikte Brahms Double (ikili) Konçerto icrasında şeflik yapan Landon Ronald’ın, Harrison’u önermesi ile birlikte, piyanist kız kardeşi Margaret Harrison ile birlikte Elgar Konçerto’nun kaydı için anlaşma sağlanmıştır. Harrison’un iki versiyon halinde yapılan kaydı, büyük beğeni toplamış, enerjik ve güçlü performansı ile uzun süre konuşulmuştur. Kaydın ikinci versiyonu dokuz yıl sonra 23 Mart ve 13 Haziran 1928 yılında Londra’da Kingsway Salonu’nda yapılmıştır. Bu kayıtlar daha sonrasında EMI, LP, CD gibi diğer firmalarca tekrar yayınlanmıştır (Waterhouse, 1965: 374).

Şekil 5. Elgar Mi Minör Viyolonsel Konçertosu’nun kayıt öncesi provası (Elgar ve Harrison)
(The Strad, 2016: 43)

Beatrice Harrison, Dresden Okulu’ndaki Hugo Becker’den sonraki hocası David Popper’in Macaristan’daki bir turnesinde kendisiyle buluşmuş, Popper’in “Harlequinade” isimli eserini, piyanist kardeşi Margaret Harrison ile birlikte icra etmiştir (Robertson, 2014: 36-41). 19 Mayıs

1924 tarihinde ise Dvorak'ın "Gypsy Songs" isimli eserini açık havada bülbüller ile birlikte icra etmiştir. 1923 yılında yeni bir mikrofon türü olan Marconi-Sykes Magnetophone ile kayıt edilen düet BBC Radyo tarafından yayınlanmıştır. Daha sonrasında bu kayıtlara Elgar'ın Viyolonsel Konçertosu ve İrlanda halk şarkısı olan Londonderry Air de eklenmiştir. II. Dünya Savaşı sürecinde kayıtların beğenilmesi ve popüler olması neticesinde 1933 yılında Harrison bir Bülbül Festivali düzenlemiştir. Harrison'un kayıtları İngiltere'nin bağımsızlığında bir sembol haline gelmiştir (Baird, 2015).

Şekil 6. Beatrice Harrison'ın evinin bahçesinde viyolonsel ve bülbüller ile kaydı (Baird, 2015)

EMI şirketinde kayıtlı olan E. Elgar'ın düzenlediği "God Save The King" isimli eser, Beatrice Harrison ve piyanist Victoria Windsor tarafından Lawrance Collingwood şefliğinde Londra, BBC ve New Senfoni Orkestralarınca seslendirilmiştir (Altena, 2017: 195).

Harrison, Amerikalı bir kadının kendisine hediye ettiği 1739 Pietro Guarneri yapımı viyolonseli ile bir dizi kayıt ve konser gerçekleştirmiştir. Çalgı bir dönem W.E. Hill and Sons'un atölyesinde sergilenmiş, daha sonrasında dönemin önde gelen çalgı koleksiyoneri Baron Johann Knoop tarafından satın alınmıştır. Harrison'un bilinen en son konseri vefatından yedi yıl önce 1958 yılında İngiltere'nin şehri Coventry'de halka açık olarak gerçekleştirilmiştir. Ünlü viyolonselist 10 Mart 1965 yılında İngiltere'nin Smallfield şehrinde yaşamını yitirmiştir (The Strad, 2016: 43).

4.Sonuç

Yaşadığı dönem boyunca birçok kayıt ve konserde yer alan Guilhermina Suggia, ünlü bir viyolonselist olarak literatürde yer almaktadır. Zeki, yetenekli ve gizemli olduğu belirtilmiş, yaşadığı döneme göre bir kadın olarak özgür bir yaşantıya sahip olduğundan bahsedilmiştir. Kendisi ayrıca yardımseverliği ile de müzik tarihinde yer almış bir viyolonselisttir. Dik duruşu ile güçlü, vicdanlı, enerji dolu hali ve yazmış olduğu makaleleri ile 19. yüzyıldan edindiği müzikal deneyimleri 20. yüzyılda icrasına yansıtmış, kendisinden sonra gelen kadın viyolonselistlere de örnek olmuştur. Suggia, güçlü icrası ile erkeklerin yanı sıra kadınların da iyi bir viyolonselist olabileceğini gösteren bir solisttir. 20. yüzyılda bir fenomen haline gelen ünlü viyolonselistin birçok gazetede haberleri yer almaktadır. Ayrıca, yapılan araştırmalar sonucunda Suggia tablosunun ressamı John Rothenstein'in Augustus John olduğu saptanmıştır.

Guilhermina Suggia ile aynı dönem yaşamış olan, Dresden Okulu'nun bir diğer kadın viyolonselisti Beatrice Harrison'un 1919 ve 1920 yıllarında yapmış olduğu Elgar'ın Mi Minör Viyolonsel Konçertosu'nun ilk kaydının tutulması ve diğer müzik şirketleri tarafından basılıp çoğaltılması bilgisinden hareketle, ünlü viyolonselistin müzik tarihinde kalıcı bir yer edinmiş olduğunu söylemek mümkündür. 1924 yılında BBC işbirliğiyle Dvorak'ın "Gypsy Songs" isimli eserini açık havada bülbüller eşliğinde Marconi-Sykes Magnetophone isimli yeni geliştirilen mikrofon ile kaydının yapılmasında Harrison'un yer alması, O'nun yeniliklere açık bir kadın viyolonselist olduğunun göstergesidir. Yapılan araştırmalar neticesinde; aynı anda hem doğa seslerini hem de bir çalgının sesini kaydedebilen bu tür bir mikrofon ile kendisinden önce başka bir viyolonselistin kaydının yapılmamış olduğunu söylemek mümkündür. Diğer bir deyişle, Harrison bu tür bir kayıta yer alan ilk kadın viyolonselisttir.

Her iki kadın viyolonselist de 20. yüzyılın ilk yarısına dek virtüözük sayılabilecek eserleri icra etmiş, kendisinden sonra gelen kadın viyolonselistlere ilham kaynağı olmuştur. Kayıtları günümüzde hala dinlenmektedir. Suggia ve Harrison'un viyolonsel literatüründe yer alması, viyolonsel icra tarihinin bilinmesi açısından önemlidir. Alman ekolünün yayılmasında önemli sayılabilecek, Dresden Okulu'nun ilk kadın viyolonselistlerinden olan her iki viyolonselistin müzikal yaşamlarının ve kayıtlarının incelenmesi, ülkemizde Alman ekolü ile yetişen genç kuşak viyolonselistlerin eser yorumlama süreçlerine olumlu anlamda katkı sağlayacaktır. Çünkü icracılar için, bir viyolonsel eseri veya eserlerini besteleyen besteci her ne kadar müzikal yorumlamada önemli rol oynuyor ise, kendi kuşağından önce yaşamış ve bu eserleri kayıt altına almış icracıları incelemek o kadar önemlidir.

5. Kaynakça

- Altena, J., A. (2017). Cello Concerto, Cockaigne Overture, The Kingdom:Prelude...,*Fanfare: The Magazine for Seriousrecord Collectors*, January / February 2017, pp.189-196.
- Baird, I., L. (2015). Capturing the song of the nightingale, *Science Musium Journal*, Issue 4, Autumn 2015.
- Darrel, R. D.(1936). Recods of Guilhermina Suggia. *The Gramophone Shop Encyclopedia of Recorded Music*, New York City: The Gramophone Shop Inc. pp.81, 158, 183, 208, 226, 280.
- Hubbard, G. (2003). Clip&Save Art Notes. *Arts&Activities*, Vol.133, Issue 1, pp.11-15.
- Hubbard, R., H. (1944). John Rothenstein, Augustus John, London: Phaidon Press.
- Johnson, A., B. (1929a). Music Lovers Phonograph. *Monthly Review*, Vol.III, No.7, p.53.
- Johnson, A., B. (1929b). Music Lovers Phonograph. *Monthly Review*, Vol. III, No. 6, p.183.
- Lyle, W. (1895). Suggia, A Personal Study Of The Great Cellist. *The Windsor Magazine: an Illustrated Monthly For Men And Women*, London: Wark, Lock and Bowden Ltd. pp.330-333
- Mercier, A. (2004). Portrait of A Lady. *The Strad*, December 2004, pp. 1306-1311.

- Osorio, P. (1907). *Na Arte E Na Politica: Guilhermina Suggia*. 18.05.1907, Lisboa, Chronicas, , Porto: Empresa Litteraria E Typographica, pp. 75-79.
- Potter, T. (2009). Guilhermina Suggia: Cellist. *The Strad*, April 2009, p.111.
- Pulman's Weekly News. (2015). The Perks Ensemble to Perform for Concerts in the West. *View from Axminster*, Est.1857, Tuesday September 1st 1936.
- Radio Guide. (1936). Coming Events, *International Weekly of Programs Week Ending*, February 15, 1936, London.
- Radio Guide. (1938). On Short Waves. *Complete Programs for Week Ending*, ed.Chas. A. Morrison, June 18, 1938, London.
- Record Collector. (2008). *Portugal's Princess of The Cello*. ed. Alan Sanders, Num. 53, Summer 2008, Classic Record Collector, ISSN: 1472-5797.
- Robertson, D. (2014) Classical Recordings Quarterly, The Art of Beatrice Harrison. ed. Alan Sanders, CRQ Winter, December 1, 2014, pp. 36-41.
- Rothenstein, J. (1926). *The Portrait Drawings of William Rothenstein 1889-1925*. an Iconography by John Rothenstein with a Preface by Max Beerbohm and IOI Collotype Plates, London: Chapman & Hall Ltd.
- Suggia, G. (1920). The Violoncello. *Music and Letters*, Vol. I, Issue 2, 1 March 1920, pp.104-110.
- Suggia, G. (1921). Violoncello Playing. *Music and Letters*, Vol. II, Issue 2, 1 April 1921, pp.130-134.
- The Connoisseur's Catalogue. (May 1932). *His Master's Voice*. Lulli The Musicians (French School), National Galery, London: The Gramophone Company Limited London W.I.
- The Musical Times. (1950). Guilhermina Suggia. *Obituary*, Musical Times Publications Ltd., p. 362.
- The Strad. (2016). Beatrice Harrison. ed. Chloe Cutts, January 2016, pp.41-43.
- Vechten, C., V. (1918). *The Music of Spain*. New York: Alfred a Knopf, Inc. p.191.
- Waterhouse, J., C., G. (1965). Beatrice Harrison. *The Musical Times*, Vol.106, No.1467, May 1965, p.372
- Whelbourn, H. (1937). *Standard Book of Celebrated Musicians Past and Present*. New York: Garden City Publishing Co., Inc.
- Yılma Şakalar, G. (2019). *Alman Ekolünde Viyolonsel: Hugo Becker ve Julius Klengel*. Güzel Sanatlar Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler. Ankara: Gece Akademi, ss.43-53